TURYSTYKA WODNA W GRUDZIĄDZU I OKOLICACH

PRZEWODNIK

Kotlina Grudziądzka i wysoczyzna Pojezierza Chełmińskiego to obszar, który został ukształtowany około 12.500 lat temu przez wycofujący się lodowiec. Działalność lądolodu, jego wód i osadów spowodowały powstanie licznych jezior, ukształtowały także obecną sieć rzek. Sieć hydrologiczną Kotliny Grudziądzkiej stanowi Wisła wraz z licznymi starorzeczami. Wraz z prawym dopływem – rzeką Osą – Wisła stwarza doskonałe warunki do uprawiania kajakarstwa oraz rekreacyjnego i sportowego wędkarstwa. Wędkarstwo można uprawiać także na lewym dopływie Wisły – rzeczce Mątawie, która w górnym biegu ma charakter górski i obfituje w pstrąga potokowego oraz na prawostronnym dopływie Maruszy (Rudniczance).

Grudziądz jako jedno z niewielu miast w Polsce może pochwalić się trzema jeziorami w granicach administracyjnych, z czego dwoma zagospodarowanymi dla celów turystycznych. Jezioro Rudnickie Wielkie z trzema strzeżonymi kąpieliskami, wypożyczalniami sprzętu pływającego, bazą noclegową w hotelu i na licznych kempingach to centrum wodnej rekreacji Grudziądza. Amatorzy bardziej kameralnego wypoczynku wybiorą jezioro Tarpno z dwoma małymi strzeżonymi kąpieliskami.

Poza miastem w zasięgu 15 minut jazdy samochodem znajduje się kolejnych kilkanaście jezior o bardzo dobrych warunkach dla uprawiania wędkarstwa. Dzięki zrównoważonej gospodarce rybackiej podgrudziądzkie akweny obfitują w szczupaki, okonie, liny, leszcze, karasie, węgorze czy sielawy. Miejscowi wędkarze nieraz łowili tu okazy bliskie rekordowych rozmiarów…

Przyrodnicze walory okolic Grudziądza w połączeniu z zabytkami czasów średniowiecza, baroku czy budownictwa wiejskiego osadników holenderskich stanowią niezwykły magnes dla turystów wodniaków. Zapraszamy!

SPIS TREŚCI

O Grudziądzu 3

Dla kajakarzy 5

Dla miłośników sportu i rekreacji wodnej 24

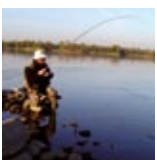

Dla wędkarzy 28

Atrakcje w Grudziądzu 35

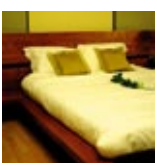

Noclegi 38

GRUDZIĄDZ

Turystyka wodna w Grudziądzu i okolicach
– przewodnik

Wydanie II poprawione

Wydawca:
Miejski Ośrodek Rekreacji i Wypoczynku
Informacja Turystyczna
ul. Rynek 3-5, 86-300 Grudziądz
www.it.gdz.pl

Publikację dofinansował Związek Miast Nadwiślańskich

Redakcja: Michał Czepek

Teksty: Wojciech Barczak, Magdalena Brudniewicz, Zbigniew Byczyński, Michał Czepek, Aleksandra Ściborowska

Zdjęcia i grafika: Wojciech Barczak, Zbigniew Byczyński, Michał Czepek, Robert Rogowski, Maciej Signerski, Marcin Ściborowski, Rafał Zbrzeźny

Skład i przygotowanie do druku:
CODESIGN, **www.codesign.pl**

Druk:
Drukarnia Księży Werbistów, **www.drukarnia-svd.com.pl**

ISBN 978-83-926242-8-8

Grudziądz, 2012

o Grudziądzu

Grudziądz to stutysięczne miasto położone na prawym brzegu Wisły, w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego. Miasto stanowi naturalne wrota ku Borom Tucholskim, zamkom krzyżackim ziemi chełmińskiej oraz ku jeziorom Pojezierza Iławskiego i Chełmińskiego.

Ponad siedemsetletnia burzliwa historia Grudziądza pozostawiła trwały ślad w postaci wyjątkowych zabytków. Wjeżdżających do Grudziądza przez most na Wiśle turystów wita unikatowa panorama gotyckich spichrzy. Za nimi rozpościera się Stare Miasto z gotycką bazyliką pw. św. Mikołaja, kościół pw. św. Ducha o gotyckich korzeniach oraz ciąg średniowiecznych murów miejskich w południowej części Starówki. Centralne miejsce Starego Miasta zajmuje Rynek o wymiarach 50x70 metrów, z kamieniczkami stylizowanymi na barokowe i pomnikiem Żołnierza Polskiego pośrodku placu. Na obrzeżach Starówki znajdują się trzy piękne barokowe założenia klasztorne z XVII i XVIII wieku: benedyktynek, jezuitów i reformatów, z których dwa ostatnie powstały razem z kościołami: św. Franciszka Ksawerego i Krzyża Św.

Perełką dla miłośników fortyfikacji jest usytuowana przy skarpie wiślanej cytadela. Zbudowana w drugiej połowie XVIII wieku twierdza swoją militarną rolę pełniła tylko raz – w czasie wojen napoleońskich, w 1807 roku wojska pruskie oparły się oblegającym. Dzisiejsza cytadela to jeden z naj-

bardziej okazałych obiektów XVIII-wiecznej sztuki fortyfikacyjnej w Europie. Warte obejrzenia są także forty wchodzące w skład zaplecza militarnego Twierdzy Grudziądz, zbudowane na przełomie XIX i XX wieku, usytuowane dookoła miasta, w tym przede wszystkim należące do osób prywatnych forty Małej i Wielkiej Księżej Góry.

Dla osób, które preferują bierny wypoczynek atrakcją w Grudziądzu są bogate w minerały solanki termalne, które wykorzystuje się w Geotermii Grudziądz do zabiegów leczniczych, inhalacji i kąpieli solankowych. W grudziądzkim SPA opartym na solankach znajduje się jedyna w Europie tężnia solankowa zamknięta w piramidzie.

W lasach pod Grudziądzem, w pobliżu Jeziora Rudnickiego Wielkiego, znajduje się wyjątkowe miejsce o nazwie Mega Park. Część parku stanowi miasteczko westernowe Kansas City – miejsce rodem z dzikiego Zachodu, gdzie życie toczy się scenariuszem znanym nam z westernów. Spotkamy tu Indian, bandytów okradających bank i szeryfa strzegącego porządku w tym niespokojnym miasteczku. Kansas City to miejsce, w którym każdy z nas przeniesie się w czasie do Ameryki sprzed 300 lat. W Mega Parku znajdują się ponadto: Kraina Dinozaurów, Kraina Flinstonów, Safari i Kraina Bajek.

TRASA I

CHEŁMNO - GRUDZIĄDZ Długość: 28,2 km

0,0 km (806,8 km żeglownego biegu Wisły) – Chełmno. Pod miastem znajduje się dogodny dojazd do rzeki z utwardzonym placem (dawny port).

Chełmno położone jest na wysoczyźnie, która w połączeniu z widokiem miejskich murów obronnych, baszt i wież licznych gotyckich kościołów tworzy piękną panoramę miasta od strony Wisły. Właściwie cała chełmińska Starówka godna jest obejrzenia, jednak szczególną uwagę trzeba zwrócić na gotycko-renesansowy ratusz, stojący pośrodku Rynku, cystersko-benedyktyński zespół klasztorny z kościołem śśw. Janów, pofranciszkański kościół pw. śśw. Jakuba Starszego i Mikołaja, podominikański kościół pw. św. Piotra i Pawła, kościół farny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny z relikwiami św. Walentego, kościół pw. Ducha Świętego i kaplica św. Marcina. Warto też zobaczyć jedyną zachowaną do dziś bramę miejską – Grudziądzką (zwaną potocznie „Bramką") z kaplicą związaną z kultem Matki Boskiej Chełmińskiej. W Chełmnie zachowały się także średniowieczne mury miejskie, będące dziś najdłuższym takim ciągiem w Europie (2270 metrów).

Początek spływu.

0,7 km (807,5 km żbW) – most na Wiśle w przebiegu drogi krajowej nr 91, łączący Chełmno ze Świeciem. Most o konstrukcji dolnokratownicowej o całkowitej długości 1062 me-

N
Grudziądz
Wisła
55
16
Michale
Bratwin
Rozgarty
Szynych
A1
Wielkie
Stwolno
Sosnówka
Dorposz
Chełmiński
Podwiejsk
Góry Diabelce
Saratowice
Łęg
Dolne
Wymiary
Wiąg
Kolno
Nowe
Dobra
Wda
Świecie
1
Głogówkowo
Królewskie
Chełmno
Wisła

trów, zbudowano w 1962 roku.

6,2 km (813 km żbW) – na lewym brzegu ujście rzeki Wdy do Wisły. 1,5 km w górę Wdy, zwanej także Czarną Wodą, znajduje się zamek krzyżacki w Świeciu.

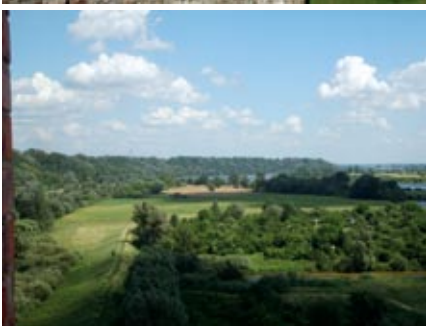

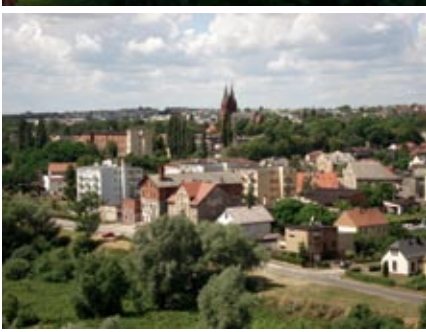

Świecki zamek został wzniesiony w I połowie XIV wieku w miejscu dawnego grodu książąt pomorskich. W 1410 roku zamek na krótko dostał się w ręce Polaków. Po zdobyciu Świecia w 1461 roku zamek przez kolejnych 41 lat znajdował się w rękach Rady Miejskiej Torunia. U schyłku XVIII wieku zamek częściowo rozebrano.

Zamek zbudowany jest z cegły i kamienia polnego (kondygnacja piwnicy) na rzucie regularnego kwadratu z wewnętrznym dziedzińcem i czterema cylindrycznymi basztami, przy czym w północno-wschodnim narożniku wybudowana została 34-metrowej wysokości wieża strażnicza, osłaniająca wjazd do zamku. Pomieszczenia zamku znajdowały się we wschodnim i północnym skrzydle; skrzydło zachodnie i południowe wybudowane było jako mur obronny.

Do dziś zachował się budynek główny – północny z wieżą strażniczą. Do zwiedzania udostępnione są piwnice, dawne pomieszczenia gospodarcze i dormitoria (pokoje), w górnej części zamku zachowana kaplica i kapitularz. Przez klatkę schodową w grubości południowego muru można dostać się na odrestaurowaną wieżę. Roztacza się z niej wspaniały widok na dolinę Wisły oraz pobliskie Chełmno, Starówkę w Świeciu,

a przy dobrej pogodzie na południowe osiedla Grudziądza.

7,2 km (814 km żbW) – wysoki lewy brzeg Wisły to tzw. „Góry Diabelce". To pasmo wzgórz nadwiślańskich położonych maksymalnie 87 m n.p.m. ciągnących się aż pod Sartowice. Nazwa „Diabelce" lub „Czarcie Góry" pochodzi jeszcze z czasów średniowiecznych, gdy diabły mające swe pieczary w zboczu nad Wisłą nie pozwalały w nocy płynąć rzeką ani rybakom, ani flisakom.

7,7 km (814,5 km żbW) – na prawym brzegu Wisły, pomiędzy obecnym korytem Wisły a starorzeczem zwanym Mała Wisła, położona jest wieś Ostrów Świecki. Wieś założona pod koniec XVI wieku przez osadników z Holandii. We wsi zachował się drewniany dom pomenonicki z XVIII wieku ze stodołą dobudowaną w 1820 roku.

11,0 km (817,8 km żbW) – na prawym brzegu leży wieś Łęg. Założona w ostatniej ćwierci XVI wieku przez kolonistów holenderskich. Do dziś zachowało się kilka drewnianych domów pomenonickich zbudowanych w I połowie XIX wieku.

13,5 km (820,3 km żbW) – na wysokim lewym brzegu wieś Sartowice.

22,0 km (827,8 km żbW) – most autostradowy przez Wisłę, łączący miejscowość Polskie Stwolno na lewym brzegu Wisły z Rozgartami na prawym brzegu. To najdłuższy most w Polsce – łącznie z estakadami ma 1953,6 metrów.

22,7 km (829,5 km żbW) – na prawym brzegu ujście rzeki Maruszy (zwanej także Rudniczanką), z czerpakiem – zabytkową zastawką przeciwpowodziową z końca XIX wieku. Za ujściem Maruszy (Rudniczanki), na wysokim brzegu Wisły, zwanym Kępą Strzemięcińską, położone są osiedla Rządz i Strzemięcin.

27,3 km (834,1 km żbW) – most na Wiśle im. Bronisława Malinowskiego, lekkoatlety, olimpijczyka, tragicznie zmarłego 27 września 1981 roku w wypadku samochodowym na tym moście. Mostem biegnie droga krajowa nr 16 z Dolnej Grupy do Ogrodników (przejście z Litwą). To drugi pod względem wieku most na Wiśle. Most kolejowo-drogowy o konstrukcji kratownicowej oddano do użytku w 1878 roku. Składa się z 11 przęseł równej długości, łącznie 1098 metrów.

27,9 km (834,7 km żbW) – po prawej przystań Klubu Wioślarskiego Wisła, położona nad basenem dawnego portu drzewnego Schulza.

28,2 km (835,0 km żbW) – po prawej ujście Kanału Trynka do Wisły.

28,25 km (835,05 km żbW) – Błonia Nadwiślańskie, koniec spływu.

Korzeniewo
Opalenie
Kwidzyn
Obory
Widlice
Nowy
Dwór
Wisła
Grabówko
Grabowo
Kozielec
Kaniczki
Bochlin
Wiśliny
Nebrowo Wielkie
Nowe
Mątawa
Rusinowo
Tryl
Wielki Wełcz
Mątawy
Zakurzewo
Osa
Wielkie
Zajączkowo
Mokre
Parski
Wielki
Lubień
Nowa
Wieś
Dragacz
16
Grudziądz
Wisła

0,0 km (835,05 km żeglownego biegu Wisły) – Błonia Nadwiślańskie, początek spływu.

1,0 km (836 km żbW) – koniec Błoni Nadwiślańskich, mijamy Górę Zamkową z reliktami krzyżackiej warowni z II połowy XIII wieku. Tuż przy brzegu znajduje się drewniany budynek przystani dla łodzi wędkarskich. Kilkaset metrów dalej znajduje się stanica Grudziądzkiego Klubu Kajakowego „Niezatapialni", jednego z organizatorów spływów kajakowych w Grudziądzu.

2,50 km (837,50 km żbW) – po prawej mijamy betonowe nabrzeże należące do jednostki wojskowej. Powyżej nabrzeża wznoszą się ceglane mury XVIII-wiecznej twierdzy, zbudowanej na rozkaz króla Prus Fryderyka II. Budowa cytadeli oficjalnie rozpoczęła się 6 czerwca 1776 roku i miała na celu obronę przeprawy przez Wisłę od wschodu. Zbudowana na rzucie połowy regularnego ośmiokąta z 5 bastionami i 4 rawelinami, pierwotnie miała posiadać 3 poziomy podziemnych chodników komunikacyjnych i minerskich o łącznej długości 58.000 metrów. Ostatecznie z przyczyn ekonomicznych zrezygnowano z najniżej położonej sieci chodników i wybudowano łącznie ok. 36 km podziemnych tuneli. Całkowity koszt budowy twierdzy przekroczył kosmiczną jak na owe czasy kwotę 4 milionów talarów. Centralną część cytadeli stanowi donżon – rozległy majdan zabudowany budynkami użyteczności wojskowej. Do twierdzy prowadzą dwie dro-

gi – od północy przez Bramę Górną i od południa przez Bramę Dolną. Pierwszy raz w stan gotowości bojowej twierdzę postawiono w czasie powstania kościuszkowskiego, jednak działania wojenne nie dotarły do Grudziądza. Chrzest bojowy cytadela przeszła w 1807 roku, gdy przez ponad pół roku twierdza była oblegana przez sprzymierzone wojska napoleońsko-polskie. Bezskutecznie. Od oblężenia odstąpiono 30 czerwca 1807 roku po uzyskaniu informacji o pokoju zawartym w Tylży.
Działania wojenne I wojny światowej nie dotarły do Grudziądza, twierdza stanowiła trzon rozbudowywanego garnizonu. Obiekt przejęty przez polskie władze wojskowe 23 stycznia 1920 roku stał się siedzibą 18 Pułku Ułanów Pomorskich, którzy tu stacjonowali do sierpnia 1939 roku. W czasie działań wojennych cytadela pełniła rolę koszar dla żołnierzy niemieckich. Wraz ze zbliżaniem się do Grudziądza linii frontu, Grudziądz został zamieniony w miasto-twierdzę. Stopniowo Rosjanie spychali wojska niemieckie w stronę cytadeli, gdzie mieściło się główne stanowisko dowodzenia i szpital. Twierdza była wielokrotnie bombardowana, wskutek czego spłonęła większość budynków na dziedzińcu. 6 marca 1945 roku komendant twierdzy gen. Ludwig Fricke podpisał akt kapitulacji.
Dziś na cytadeli mieszczą się dwie jednostki wojskowe, jednak obiekt udostępniony jest do zwiedzania.
2,95 km (837,95 km żbW) – na lewym brzegu Wisły położona jest wieś Wielki Lubień o średniowiecznych korzeniach (wzmianka o drewnianym kościele z połowy XIV wieku), rozwinięta w ostatniej ćwierci XVI wieku przez osadników z Holandii, zwanych menonitami. We wsi znajduje się zabytkowy kościół pw. św. Jakuba z 1680 roku, dwór zbudowany w klasycystycznym stylu z połowy XIX wieku oraz trzy ziemne dzieła – tzw. lunety – należące do Twierdzy Grudziądz.

5,50 km (840,50 km żbW) – na prawym brzegu Wisły widoczna wieś Parski, założona przez menonitów w roku 1618. We wsi znajduje się Fort Parski wybudowany w roku 1900, stanowiący najbardziej na północ wysunięty element wewnętrznego pierścienia Twierdzy Grudziądz. Fort Parski składa się z małego schro-

nu piechoty i towarzyszącego małego schronu otoczonego wałem ziemnym.
Na drugim brzegu rzeki leży wieś Zajączkowo z licznie zachowanymi zabytkowymi drewnianymi domami osadników holenderskich.
7,00 km (842,00 km żbW) – ujście Osy, prawego dopływu Wisły.
Osa to rzeka długości 96,2 km, mająca swe źródła na Pojezierzu Iławskim w pobliżu wsi Siemiany. Rzeka przepływa przez jeziora: Parkun, Osa, Gardzień, Szymbarskie, Płowęż, Popówko i Truchel. Pod Grudziądzem na odcinku od Słupa-Młyn do Rogóźna-Zamku Osa płynie głęboką doliną wciętą w wysoczyznę na 40-55 metrów. Ze względu na wyjątkowe zespoły roślinne (oles, las łęgowy) i wiele chronionych gatunków roślin (m.in. lilię złotogłów, wawrzynek wilczełyko, storczyk szerokolistny, przetacznik górski, jaskier kaszubski, pluskwica europejska, paprotnica krucha) ten fragment doliny rzeki został objęty ochroną w ramach rezerwatu „Dolina Osy" i ten odcinek jest wyłączony dla spływów kajakowych.
Tuż za ujściem rozpoczyna się stromizna Gór Łosiowych – cypla Wysoczyzny Kwidzyńskiej. Góry wznoszą się na wysokość 87,8 m n.p.m, czyli niemal 70 metrów ponad lustro Wisły.
9,55 km (844,55 km żbW) – na prawym brzegu koniec wysoczyzny Gór Łosiowych, rozpoczyna się równina zalewowa szeroka na 4 – 8 km.
10 km (845,00 km żbW) – na lewym brzegu Wisły leży wieś Mątawy. We wsi znajduje się XIX-wieczny kościół

menonicki, obecnie katolicki. We wsi zachował się cmentarz menonicki i kilka drewnianych domów.

12 km (847,00 km żbW)

Za wałem wiślanym wyłaniają się zabudowania wsi Wielki Wełcz – wsi o rodowodzie XIII-wiecznym. Wieś należała do starostwa grudziądzkiego. Największą atrakcją turystyczną jest kościół pw. św. Jana Chrzciciela z 1614 roku, gruntownie przekształcony w 1737 roku. Kościół jest murowany z cegły i tylko ściana wschodnia zbudowana jest w konstrukcji szkieletowej.

15,50 km (850,50 km żbW) – na lewym brzegu wieś Tryl, założona przez osadników holenderskich. Tuż za Trylem położona jest wieś Kończyce, gdzie szeroka dotąd lewostronna równina zalewowa zbliża się gwałtownie do Wisły. Po lewej mijamy też słabo widoczne ujście rzeki Mątawy.

Mątawa to lewy dopływ Wisły o długości 62 km. Swe źródła czerpie z obszaru bagiennego koło wsi Mątasek, po drodze zbierając nadmiar wód z jeziora Radodzierz. Rzeka od źródeł do wsi Święte płynie skrajem Borów Tucholskich na południe, mijając po drodze młyny wodne lub ich relikty w miejscowościach: Borowy Młyn, Bąkowski Młyn, Piła-Młyn (dwa ostatnie mieszczą małe elektrownie wodne) i Święte. Na południe od wsi Nowe Marzy Mątawa zakręca na północny wschód, a po kilku kilometrach na północ, płynąc równolegle do Wisły aż do wsi Kończyce, gdzie kończy swój bieg w wodach Wisły. Przy ujściu znajduje się przepompownia w zabytkowym budynku z XIX wieku, która pompuje wody Mątawy do Wisły przy wysokich stanach wód (zabezpieczając jednocześnie tę część Kotliny Grudziądzkiej przed tzw. cofką wód Wisły).

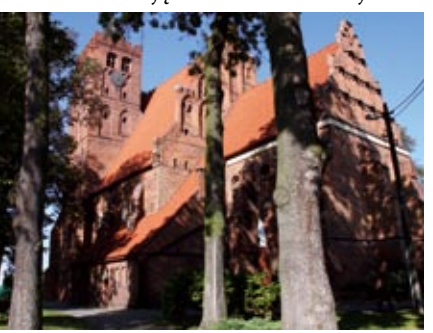

17,00 km (852,00 km żbW) – na wysokim lewym brzegu Wisły miasto Nowe.

TRASA II

GRUDZIĄDZ - KORZENIEWO Długość: 32,85 km

Pierwsze wzmianki o tym najbardziej na północ wysuniętym mieście województwa kujawsko-pomorskiego pochodzą z 1185 roku, gdy znajdowała się tu stara podgrodowa osada pomorska. Już w 1282 roku do Nowego przybyli franciszkanie, którzy wznieśli kościół i klasztor. W 1313 roku miasto przeszło w ręce Krzyżaków, którzy wybudowali zamek. Miasto dwukrotnie uległo zniszczeniu podczas wojen szwedzkich w XVII wieku.

Warto zwiedzić gotycko-renesansową farę, dawny kościół pofranciszkański odbudowany w latach 1902-03 w stylu neogotyckim z zachowaną oryginalną kryptą z ciekawym sklepieniem palmowym opartym na jednym filarze (dostęp od strony Wisły) oraz zamek pokrzyżacki.

18,10 km (853,10 km żbW) – na prawym brzegu Wisły widoczne zabudowania wsi Nebrowo Wielkie. Ze wsi do Wisły prowadzi utwardzona droga, stanowiąca niegdyś dojazd do przeprawy promowej. Jeszcze do 1980 roku z Nebrowa do Nowego regularnie kursowała łódź.

Z Wisły w stronę wsi prowadzi wąski przesmyk sztucznie wykopanym kanałem, który po kilkudziesięciu metrach kończy się w rozlewisku starorzecza Wisły. We wsi znajduje się zabytkowy kościół pw. NMP Królowej Polski z 1747 roku zbudowany w stylu barokowym.

26,00 km (861,00 km żbW) – na prawym brzegu Wisły położona jest wieś Grabowo, w której przy przeprawie rzecznej na rozkaz króla pruskiego Fryderyka II w 1774 roku rozpoczęto budowę twierdzy. Na skutek dwóch powodzi Wisła zniszczyła wybudowane fundamenty fortyfikacji i pomysł budowy umocnień w Grabowie zarzucono, a budowę twierdzy rozpoczęto w Grudziądzu.

26,50 km (861,50 km żbW) – na lewym brzegu znajdują się

niewielkie wsie rybackie: Wiosło Duże od południa i Wiosło Małe. Strome zbocza doliny Wisły i część starorzeczy zostały tu objęte ochroną w ramach rezerwatów o tych samych nazwach. Chroni się tu liczne gatunki leśno-stepowe i rośliny naczyniowe. Szczególnie chroniony jest rzadki gatunek pływającej paproci – salwinii.

28,75 km (863,75 km żbW) – filary dawnego mostu kolejowo-drogowego z Opalenia do Kwidzyna. Most zbudowany w latach 1905-09 przez Niemców, w ciągu trasy strategicznej linii kolejowej, mającej na celu szybki przerzut wojsk na wschód. Most o konstrukcji kratownicowej miał 10 przęseł i łączną długość 1058 metrów. Po wygraniu przez Polaków plebiscytu, od 1920 roku most w całości znalazł się w granicach II Rzeczypospolitej. Most okazał się bezużyteczny, gdyż kilkaset metrów od rzeki prowadził do granicy państwa. Most został rozebrany w latach 1927-29. Rozebrane fragmenty mostu wykorzystano w 1934 roku w Toruniu (obecny most im. J. Piłsudskiego) i w Koninie (most przez Wartę).

31,90 km (866,90 km żbW) –
po lewej wieś Opalenie, po prawej wieś Korzeniewo. Obie wsie łączy przeprawa promowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 232, łączącej Kwidzyn z drogą krajową nr 1. Prom dolnolinowy (lina w wodzie) kursuje od kwietnia do października i na pokład zabiera 3 samochody i maksymalnie 25 osób. Przeprawa jest bezpłatna i trwa od 8 do 20 minut (przy niskim stanie wody).
W Korzeniewie warto zwrócić uwagę na dwie drewniane zabytkowe komory celne. Budynek południowy to dawna komora niemiecka, północny zaś – dawna komora polska – stanowi dziś kościółek filialny.
Koniec spływu.

Osa

to rzeka długości 96,2 km, mająca swe źródła na Pojezierzu Iławskim w pobliżu wsi Siemiany. Rzeka przepływa przez jeziora: Parkun, Osa, Gardzień, Szymbarskie, Płowęż, Popówko i Truchel. Pod Grudziądzem na odcinku od Słupa-Młyn do Rogóźna-Zamku Osa płynie głęboką doliną wciętą w wysoczyznę na 40-55 metrów. Ze względu na wyjątkowe zespoły roślinne (oles, las łęgowy) i wiele chronionych gatunków roślin (m.in. lilię złotogłów, wawrzynek wilczełyko, storczyk szerokolistny, przetacznik górski, jaskier kaszubski, pluskwica europejska, paprotnica krucha) ten fragment doliny rzeki został objęty ochroną w ramach rezerwatu „Dolina Osy" i ten odcinek jest wyłączony dla spływów kajakowych.

Historycznie Osa stanowiła naturalna granicę pomiędzy ziemią chełmińską (należącą do Polaków) i plemionami pruskimi. Także w latach 1920-39 środkowym odcinkiem Osy biegła granica II Rzeczypospolitej z Prusami Zachodnimi.

0,0 km – most na rzece Osie pod Rogóźnem-Zamek, 150 metrów od drogi krajowej nr 16. Początek spływu.

Przed rozpoczęciem spływu warto zwiedzić ruiny zamku w miejscowości Rógóźno-Zamek, położonym na skraju wysoczyzny, tuż nad Osą. Zamek murowany zbudowany przez Krzyżaków w latach 1275-85, w miejscu dawnego zamku drewnianego (1250-1260). Zamek pod względem zajmowanej powierzchni należał do największych zamków Krzyżackich. Składał się z trzech części: zamku górnego, zamku dolnego i rozległego przedzamcza.

Uszkodzony z niewiadomych powodów w 1388 roku, przejściowo znalazł się w rękach Polaków w 1410 i 1414 roku. Wraz z wybuchem wojny trzynastoletniej, zamek został spalony przez ostatniego krzyżackiego wójta Englofa von Rosenberg. Po zawarciu pokoju toruńskiego w 1466 roku znalazł się w rękach króla polskiego. Przez kolejnych 130 lat mieściła się tu siedziba starostwa rogozińskiego, zamieniona później na ekonomię królewską (aż do rozbiorów). W wyniku pierwszej wojny ze Szwedami w 1628 roku odnotowano zniszczenie kaplicy na za-

Wisła
Parski
Zakurzewo
Świerkocin
55
16
K. Trynka
J. Tarpno
Mokre
Osa
K. Trynka
Owczarki
Lisie Kąty
Grabowiec
Kłódka
16
Osa
Dąbrówka
Królewska
Rogóźno
Gardęga
Osa
Rogóźno-Zamek
N

mku górnym oraz profanację kaplicy na przedzamczu. Po potopie szwedzkim zamki górny i dolny kompletnie zniszczone. Po pierwszym rozbiorze Polski władze pruskie przystąpiły do rozbiórki ruin zamku, celem pozyskania cegły na potrzeby budowanej w Grudziądzu cytadeli.

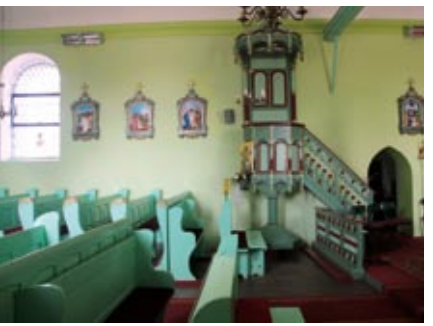

Do dziś zachowały się monumentalna, 7-kondygnacyjna wieża bramna oraz dwie wieżyczki w obwodzie murów zamku. Na przedzamczu w dobrym stanie zachowały się budynki gospodarcze, przebudowane w XVIII i XIX wieku. Zwiedzanie zamku należy uzgodnić z zarządcą gospodarstwa rolnego, panem Pukownikiem (mieszka nieopodal zamku).

3,4 km – most na drodze prowadzącej do Dąbrówki Królewskiej. We wsi warto zwiedzić gotycki kościół pod wezwaniem św. Jakuba z około 1300 roku. Kościół murowany z kamienia polnego, uzupełniony cegłą. Górna kondygnacja wieży oraz szczyt wschodni murowane z cegły. Kościół salowy o sklepieniu pozornym kolebkowym. Na uwagę zasługuje ołtarz główny zbudowany w stylu manierystycznym z początku XVII wieku, z bogatą dekoracją okuciową. Pośrodku ołtarza obraz patrona parafii, w zwieńczeniu obraz Trójcy Św. i rzeźby aniołów.

4,7 km – na prawym brzegu widoczne są pierwsze zabudowania wsi Kłódka. Wieś o rodowodzie średniowiecznym, po raz pierwszy wzmiankowana w 1323 roku. We wsi znajdują się relikty dawnego młyna wodnego zbudowanego na północnej odnodze Osy.

6,1 km – most na drodze prowadzącej do Dąbrówki Królewskiej (PGR)
8,3 km – rozwidlenie Osy na 2 koryta. Do wyboru kajakarzom pozostawiamy 2 trasy kontynuacji spływu: do jeziora Tarpno lub do ujścia Osy do Wisły.

Opcja 1

kanałem Trynka do jeziora Tarpno

Kanał Trynka jest sztucznym ciekiem o długości ok. 10 km, odprowadzającym wody z rzeki Osy do Wisły w Grudziądzu.

Kanał oddany do użytku w 1552 roku, w celu dostarczenia mieszkańcom Grudziądza wody pitnej. W 1/3 swej długości wpada do jeziora Tarpno, skąd dalej płynie w stronę centrum miasta. Według legendy pomysł budowy kanału podsunął Mikołaj Kopernik, przebywając w Grudziądzu na Sejmiku Prus Królewskich w 1522 roku. Płyniemy lewą odnogą, prawa przepływa przez zastawkę.
8,8 km – część wód Osy odpływa kanałem Trynka w lewo, rzeka płynie w prawo przez zastawkę. Konieczna jest przenoska.

9,4 km – zastawka na kanale Trynka. Konieczne jest przeniesienie kajaków prawym brzegiem. Przy zastawce znajduje się dogodne wybetonowane nabrzeże, za zastawką zaś schody do Trynki. Przekraczamy granicę administracyjną miasta Grudziądza.
9,6 km – most prowadzący do wsi Grabowiec. Nieopodal wsi znajdują się trzy schrony piechoty IR 15, IR 16 oraz IR 17, zbudowane w 1914 roku celem wzmocnienia pierścienia obronnego Twierdzy Grudziądz. Schrony zostały wysadzone w powietrze w czasie II wojny światowej.
10,0 km – most kolejowy na linii Grudziądz – Malbork, zbudowanej w 1883 roku.

11,1 km – mostek prowadzący do ulicy Jaśminowej.
11,9 km – wpływamy do jeziora Tarpno. Jezioro ma powierzchnię 27 ha, objętość 718 tys. m^3 i maksymalną głębokość 5,8 metra. Jezioro Tarpno jest własnością Agencji Nieruchomości Rolnych, w dzierżawie Polskiego Związku Wędkarskiego. Nad jeziorem działają dwie plaże: miejska (w południowej części) i prywatna (w północno-wschodniej części).

12,5 km – wypływ kanału Trynka z jeziora Tapno. Kanał płynie w stronę centrum Grudziądza, gdzie w sąsiedztwie Alei 23 Stycznia uchodzi do Wisły. Z uwagi na liczne nisko zawieszone mosty nie polecamy dalszego spływu kanałem.
13,1 km – dopływamy do plaży miejskiej nad jeziorem Tarpno. Do plaży prowadzi dogodny dojazd, skąd łatwo zabrać kajaki. Koniec spływu.

Opcja 2
do ujścia rzeki Osy

9,0 km – z prawej dołącza odnoga Osy.
9,2 km – most kolejowy na linii Grudziądz – Malbork, zbudowanej w 1883 roku.

10,6 km – most na drodze łączącej Owczarki – dzielnicę Grudziądza – z lotniskiem w Lisich Kątach. Trawiaste lotnisko w Lisich Kątach dla szybowców i małych samolotów sportowo-turystycznych to dawne niemieckie wojskowe szybowisko, przejęte przez Polaków w 1945 roku. Tradycje grudziądzkiego lotnictwa szybowcowego sięgają jednak już 1921 roku, gdy powstała Wyższa Szkoła Pilotów (przeniesiona w latach późniejszych do Dęblina). W słoneczne dni z dobrym noszeniem, nad lotniskiem można podziwiać wyczyny szybowników.
11,6 km – most na drodze łączącej wsie Świerkocin i Lisie Kąty.
13,2 km – most na drodze krajowej nr 55 do Kwidzyna.

13,8 km – przenoska przez zastawkę na Osie. Zastawka służy regulacji poziomu wód w kompleksie stawów hodowlanych w Mokrem, na prawym brzegu rzeki.
Mokre to wieś założona w XIII wieku przez Krzyżaków, należąca do komturstwa grudziądzkiego. Po drugim pokoju toruńskim wieś należała do starosty grudziądzkiego. Z czasów krzyżackich we wsi zachował się piękny gotycki kościół pw. Wniebowzięcia NMP. Kościół salowy na rzucie wydłużonego prostokąta z wieżą od zachodu, kryty pozornym sklepieniem kolebkowym. Główny ołtarz wczesnobarokowy z 1641 roku zbudowany z 3 kondygnacji o bogatej dekoracji okuciowej i chrząstkowej. Pośrodku ołtarza znajduje się obraz Koronacji NMP w srebrnej sukience, zakrywany zasuwą z obrazem Świętej Rodziny. Ołtarz boczny z obrazem NMP Stella Maris z połowy XVIII wieku według tradycji pochodzi z kościoła jezuickiego w Grudziądzu. Na uwagę zasługuje późnorenesansowa ambona z 1650 roku z malowanymi postaciami Chrystusa Salwatora, ewangelistów, śśw. Piotra i Pawła oraz personifikacją 3 cnót kardynalnych.
Kościół stanowi sanktuarium maryjne, do którego 15 sierpnia licznie przybywają pielgrzymi z Grudziądza i powiatu.
17,0 km – most łączący wsie Parski (na lewym brzegu) z wsią Zakurzewo (na prawym brzegu). Na wprost rozpoczyna się masyw Gór Łosiowych. Dogodne miejsce do wyładunku kajaków.
Góry Łosiowe to najbardziej na południe wysunięta w Kotlinę Grudziądzką część Wysoczyzny Kwidzyńskiej. Góruje nad kotliną i rzekami Wisłą i Osą niemal 70 metrów. Historycznie góry te stanowiły stałą bazę postojową dla spływających Wisłą flisaków. Tutaj mieli oni dokonywać rytuałów przyjęcia nowicjuszy do flisackiego zawodu. W XVII wieku w czasie pierwszej wojny szwedzkiej wzniesienie zostało wybrane przez króla szwedzkiego na tymczasowy obóz wojskowy przez oblężeniem Grudziądza. Ostatecznie do oblężenia nie doszło, za to Szwedzi doszczętnie ograbili i zniszczyli okoliczne wsie, o czym dowodzą zapiski w kronikach z tamtego okresu.
17,8 km – ujście rzeki Osy do Wisły na jej 842 kilometrze żeglownego biegu. Koniec spływu.

ORGANIZATORZY SPŁYWÓW KAJAKOWYCH

Głównym organizatorem spływów kajakowych w Grudziądzu jest stowarzyszenie Grudziądzki Klub Kajakowy „Niezatapialni" (dawniej Sekcja Kajakarska Bractwa Wodniaków), któremu prezesuje Piotr Kociorski. GKK „Niezatapialni" organizuje spływy kajakowe Wisłą, Brdą, Wdą, Drwęcą, Osą oraz rzekami Pojezierza Pomorskiego i Mazur.

Grudziądzki Klub Kajakowy „Niezatapialni"
Al. Królowej Jadwigi 35, 86-300 Grudziądz
tel. 607-222-553 (Piotr Kociorski)
e-mail: **kontakt@niezatapialni-grudziadz.pl**,
www.niezatapialni-grudziadz.pl

Spływy kajakowe w Grudziądzu i okolicach organizuje także Miejski Ośrodek Rekreacji i Wypoczynku. Największą imprezą Ośrodka jest Spływ kajakowy Wisłą z okazji Dni Grudziądza (zawsze weekend najbliższy 18 czerwca), na trasie z Chełmna do Grudziądza lub z Grudziądza do Korzeniewa k. Kwidzyna. MORiW organizuje także spływy rzeką Osą.

Miejski Ośrodek Rekreacji i Wypoczynku
ul. Za Basenem 2, 86-300 Grudziądz
tel. 56 462-56-54, 461-23-18
e-mail: **reklama@moriw.pl**, **www.moriw.pl**

Jezioro Rudnickie Wielkie

Położone w południowej części Grudziądza Jezioro Rudnickie Wielkie to największy akwen na terenie miasta. Zajmuje powierzchnię 160,9 ha, maksymalna głębokość sięga 11,9 m. Dzięki licznym zatokom Jezioro Rudnickie stwarza wypoczywającym atmosferę intymności. Nad jeziorem działają trzy strzeżone kąpieliska: plaża miejska, plaża „Delfin" (w sezonie wstęp płatny) oraz plaża „dzika". Na tych trzech kąpieliskach działają punkty małej gastronomii. Oprócz nich w kilku częściach jeziora działają dzikie, niestrzeżone kąpieliska. Na plaży miejskiej znajduje się kilkudziesięciometrowej długości pomost ze skocznią wysoką ok. 3 m ponad lustro wody.

Wokół jeziora znajduje się kilka kompleksów noclegowych: Ośrodek Wypoczynkowy TSC, Ośrodek Wypoczynkowy LAS oraz Ośrodek Wypoczynkowy WARMA przy plaży „dzikiej" (adresy ośrodków na ostatnich stronach przewodnika). Przy plaży miejskiej działa hotel Energetyk***, Camping nr 134** z domkami kempingowymi i polem namiotowo-karawaningowym. Na plaży „Delfin" znajdują się miejsca noclegowe dla zorganizowanych grup kolonijnych oraz miejsca na polu namiotowym.

Na plaży miejskiej funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu pływającego: kajaków, rowerów wodnych i łodzi wiosłowych. W wypożyczalni można także nabyć okresowe pozwolenia na wędkowanie. Sprzęt pływający można wypożyczyć także na plaży „Delfin", gdzie oferuje się kajaki, rowery wodne i łodzie wiosłowe.

Zarówno plaża „Delfin", jak i plaża miejska, mają na piasku wytyczone boiska do gry w siatkówkę plażową. Na plaży

miejskiej corocznie w wakacje rozgrywane są wakacyjne turnieje o puchar Grudziądza w siatkówce plażowej.

Jezioro Tarpno

Położone w północno-wschodniej części Grudziądza jezioro ma powierzchnię 27 ha i głębokość maksymalną 5,8 m. Nad jeziorem czynne są dwa strzeżone kąpieliska – miejskie w części południowej i prywatne w części północnej. Na kąpielisku prywatnym można wypożyczyć kajaki oraz rowery wodne. Przy obu kąpieliskach sezonowo czynne są punkty małej gastronomii.

Baseny

Zespół odkrytych basenów składa się z dwóch niecek: wyczynowej o wymiarach 50,00 x 28,15 m i głębokości od 0,5 do 0,90 m i od 1,0 do 3,0 m oraz młodzieżowej o wymiarach 60,52 x 40,92 m i głębokości od 0,6 do 1,7 m.
Na terenie basenów kąpielowych funkcjonuje bezpłatna basenowa zjeżdżalnia wodna o długości ślizgu 40 mb, trzy zjeżdżalnie basenowe dla dzieci o długości od 1 mb do 4 mb ślizgu, brodzik dla dzieci do 7 lat, stół betonowy do tenisa stołowego, wydzielone boisko do gry w siatkówkę, punkt małej gastronomii, szatnia z przebieralnią, sanitarny punkt udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.
Nad bezpieczeństwem kąpiących się czuwają etatowi ratownicy WOPR.

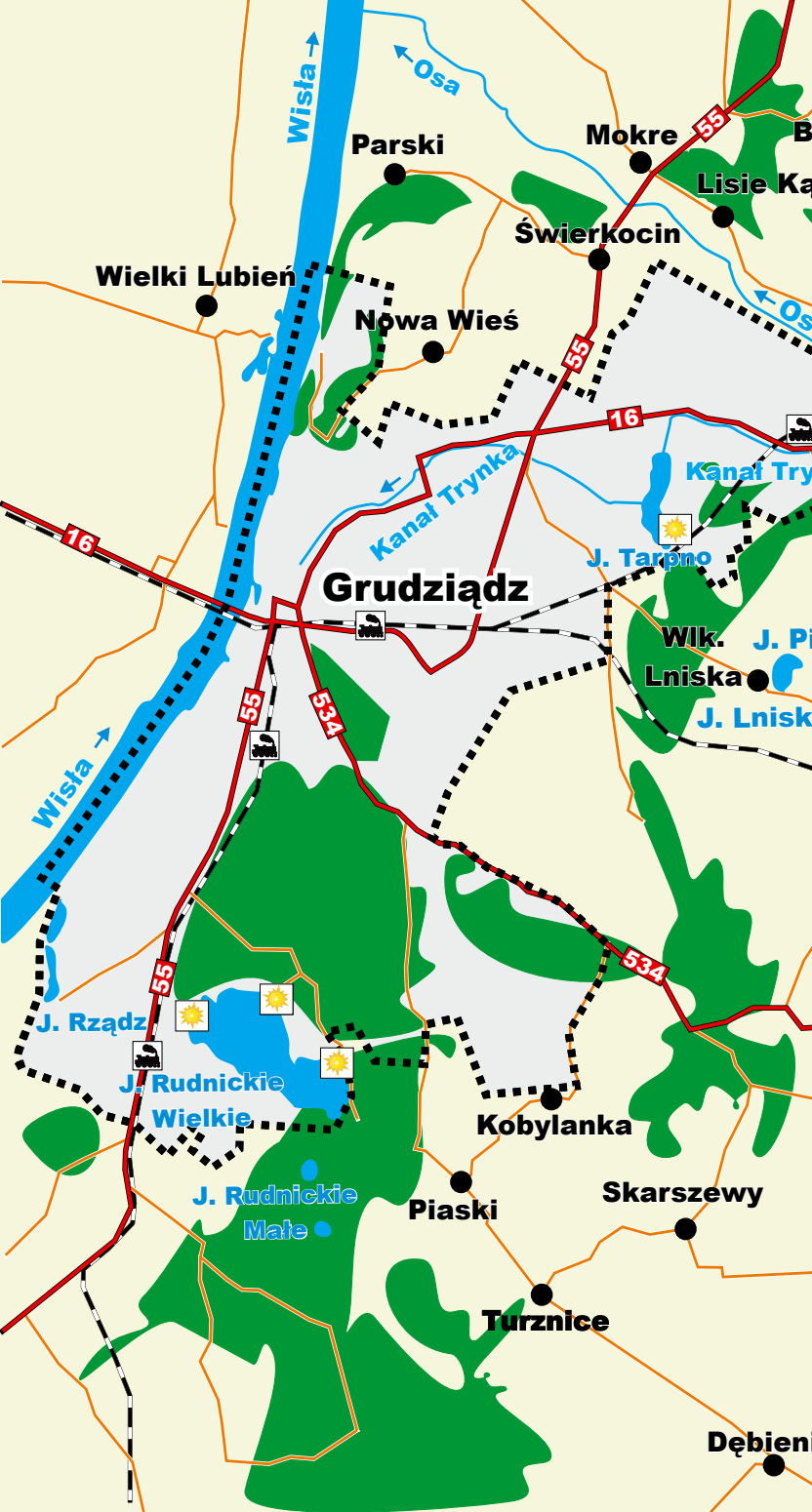
Wisła
Osa
Parski
Mokre
55
Lisie Ka
Świerkocin
Wielki Lubień
Nowa Wieś
Os
55
16
Kanał Trynka
Kanał Try
16
J. Tarpno
Grudziądz
Wlk.
J. Pi
Lniska
J. Lnisk
55
534
Wisła
534
55
J. Rządz
J. Rudnickie
Wielkie
Kobylanka
J. Rudnickie
Małe
Piaski
Skarszewy
Turznice
Dębieni

J. Białochowo
iałochowo
ty
Rogóźno
Gardęga
Rogóźno-Zamek
16
Osa
Kłódka
16
ynka
Osa
Dąbrówka
Królewska
Osa
J. Salno Duże
Salno
J. Salno Małe
iaseczno (Grabowiec)
J. Orle
Jasiewo
J. Kruszyn
Annowo
J. Gruta Duże
J. Gruta Małe
Nicwałd
J. Skąpe
J. Wilczak
Gruta
Okonin
Mełno
J. Mełno
534
J. Boguszewo
J. Kitnowskie
Plemięta
J. Gołębiewko
J. Bobrowo
J. Szumilowo
Gołębiewko
iec
J. Kneblowo

WĘDKOWANIE

ŁOWISKA W GRUDZIĄDZU I OKOLICACH

Korzystne położenie Grudziądza w Kotlinie Grudziądzkiej i okolicznych miejscowości na Pojezierzu Chełmińskim sprawia, że w promieniu 20 km od miasta znajdują się doskonałe łowiska – zarówno na jeziorach, jak i rzekach. Użytkownikiem rybackim większości rzek i jezior w okolicach Grudziądza jest Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Toruniu z siedzibą przy ul.Słowackiego80, 87-100 Toruń, tel.56 622-36-32.
Zawsze przed rozpoczęciem wędkowania na danym zbiorniku wodnym należy się upewnić, kto aktualnie administruje danym łowiskiem (zawsze mogą nastąpić zmiany) oraz zapoznać się z zasadami wędkowania i ewentualnymi ograniczeniami obowiązującymi na danym łowisku.

RZEKI NIZINNE

Wisła

Rzeka Wisła na wysokości Grudziądza jest to obwód rybacki nr 4, którego górną granicę wyznacza most Chełmno-Świecie (807,55 km biegu rzeki), a dolna granica znajduje się koło wsi Grabowo pod Kwidzynem (859,17 km). Użytkownikiem rybackim tego obwodu jest Okręg PZW w Toruniu. Rzeka ma bardzo bogaty rybostan dzięki wieloletnim zarybieniom prowadzonym przez Okręg PZW w Toruniu i ograniczeniu odłowów rybackich. Występują wszelkie gatunki ryb spotykane w rzekach nizinnych, m.in. leszcz, płoć, brzana, kleń, certa, jaź, szczupak, boleń, sandacz, okoń, sum, węgorz, a także troć i łosoś. Na Wiśle prowadzona jest restytucja jesiotra.

Osa

Rzeka praktycznie na całej długości, tj. poniżej jeziora Popówko aż do ujścia, łącznie z jeziorami, przez które przepływa, znajduje się w użytkowaniu Okręgu PZW w Toruniu. Ze względu na bujną roślinność w dolinie rzeki, wędkowanie na odcinkach pomiędzy mostami jest utrudnione.
Ryby występujące w Osie to m.in. leszcz, płoć, kleń, jaź, jelec, szczupak i okoń.

Gardęga
Niewielki prawy dopływ rzeki Osy, na odcinku od wypływu z jeziora Kuchnia koło Gardei do ujścia do rzeki Osy pod Rogóźnem-Zamek. Gardęga znajduje się w użytkowaniu Okręgu PZW w Toruniu. Ryby występujące w Gardędze to m.in. płoć, jelec, krąp, szczupak, okoń.

Kanał Główny (Głównik)

Sztuczny ciek odprowadzający nadmiar wód z równiny zalewowej doliny Wisły na jej wschodnim brzegu, w górnym biegu naturalny ciek odprowadzający wody z Jeziora Bartlewskiego koło Chełmży, będący w użytkowaniu Okręgu PZW w Toruniu.
Ryby występujące w Kanale Głównym: płoć, okoń, szczupak, jaź, kleń i krąp. Ze względu na płytkie wody „Głównik" jest niezwykle popularnym łowiskiem w okresie zimowym.

RZEKI GÓRSKIE

Mątawa

Lewy dopływ Wisły, na odcinku od zastawki na jeziorze Mątasek w pobliżu wsi o tej samej nazwie do jeziora Święte (sztuczny zbiornik dawnego młyna wodnego) we wsi Święte ma charakter rzeki górskiej. Użytkownikiem rybackim jest Okręg PZW w Toruniu.
Dozwolone jest użycie wyłącznie przynęt sztucznych. Na wodach Mątawy zabronione jest wędkowanie w okresie od 1 września do 31 grudnia, z wyłączeniem stawu w Borowym Młynie.
Ryby występujące w Mątawie to przede wszystkim pstrąg potokowy, rzadziej szczupak, okoń, jelec, płoć.

JEZIORA
(użytkowane rybacko przez Okręg PZW Toruń)

Rudnickie Wielkie (Rudnik)
Jezioro położone w południowej części Grudziądza, o genezie polodowcowej wytopiskowej o powierzchni 160,9 ha, objętości 7.026,6 tys. m3 i głębokości maksymalnej 11,9 m. Jezioro jest zbiornikiem przepływowym dla rzeki Maruszy. Pośrodku jeziora znajduje się zadrzewiona wyspa o powierzchni 0,3 ha, będąca miejscem lęgowym ptaków. Jezioro jest dobrze zagospodarowane, praktycznie wokół całej misy znajdują się pomosty dla wędkarzy. Przy kąpieliskach istnieje także możliwość wypożyczenia łodzi wiosłowych. Występujące ważniejsze gatunki ryb to: leszcz, płoć, lin, węgorz, szczupak i okoń.

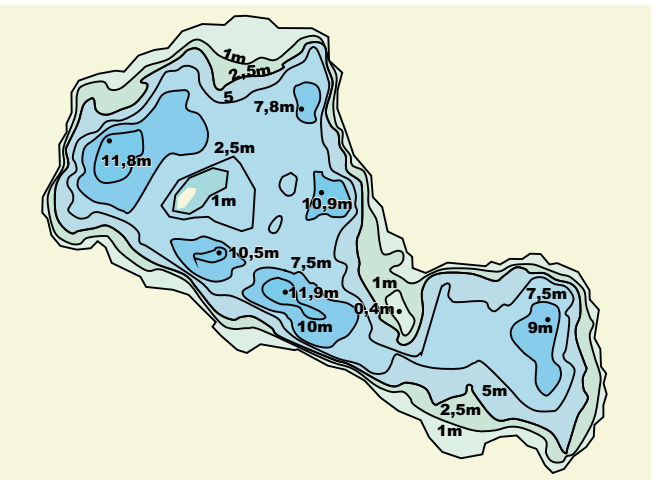

Rządz
Położone w południowo-zachodniej części Grudziądza jezioro o powierzchni 25,3 ha jest jeziorem przepływowym dla rzeki Maruszy. Na wypływie jeziora znajduje się stacja pomp. W pobliżu do Wisły uchodzi Kanał Główny. Zbiornik bardzo płytki, mulisty i zarośnięty. Występujące gatunki ryb to: płoć, szczupak, okoń, lin i wzdręga.

Lniska
Jezioro położone w miejscowości Wielkie Lniska, przy drodze z Grudziądza do Nicwałdu. Powierzchnia jeziora 15,1 ha.

Rybostan: płoć, leszcz, szczupak i okoń.

Grabowiec (Piaseczno)
Położone przy szosie z Nicwałdu do Grabowca jezioro ma powierzchnię 17,8 ha. Występują tu następujące gatunki ryb: płoć, leszcz, karp, szczupak, okoń, lin, karaś i węgorz.

Tarpno (Tarpieńskie)
Jezioro położone w północno-wschodniej części Grudziądza, o genezie rynnowej o wąskiej, długiej misie, powierzchni całkowitej 27 ha, objętości 718 tys. m3 i maksymalnej głębokości 5,8 m. Jezioro przepływowe dla kanału Trynka, niosącego wody z Osy do rzeki Wisły. Rybostan Tarpna to głównie leszcz, płoć, szczupak, sandacz, okoń, węgorz i lin.

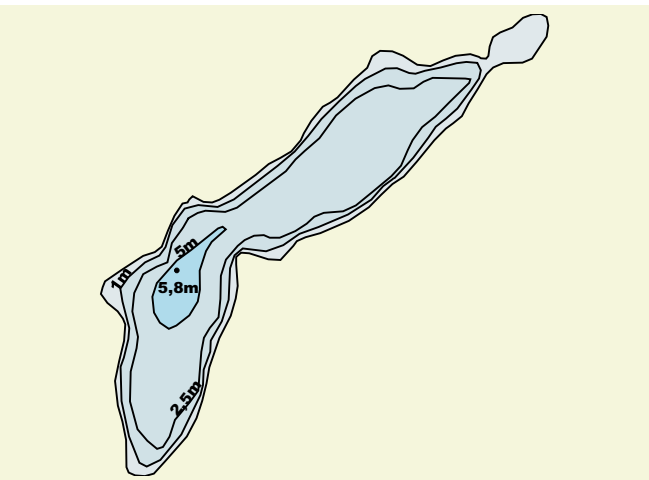

Skąpe
Jezioro o genezie rynnowej, wąskie i długie, położone przy szosie z Nicwałdu do Annowa. Powierzchnia jeziora 28,7 ha, objętość 1048,6 tys. m3 i głębokość maksymalna 9,3 m. Skąpe jest jeziorem przepływowym dla rzeki Marusza. Rybostan: płoć, leszcz, lin, karaś, szczupak i okoń.

Białochowo (prywatne)
Niewielkie jezioro o powierzchni 11,2 ha znajdujące się we wsi Białochowo przy drodze z Mokrego do Kłódki. Występują w nim: płoć, leszcz, lin, karaś, węgorz, szczupak i okoń.

Salno Małe
Jezioro położone przy drodze z Gruty do Salna o powierzchni 7,3 ha. Płytkie jezioro, w którym występują: płoć, leszcz, karaś, lin, szczupak, okoń i węgorz.

Salno Duże
Jezioro leżące przy drodze z Annowa do Orla o powierzchni 29,0 ha i głębokości maksymalnej 45 m. Ze względu na znaczną głębokość i czystość jezioro charakteryzuje się doskonałą przeźroczystością przekraczającą 2 metry. Ryby występujące w tym akwenie to: płoć, leszcz, wzdręga, szczupak, okoń, węgorz, a także sieja i sielawa.

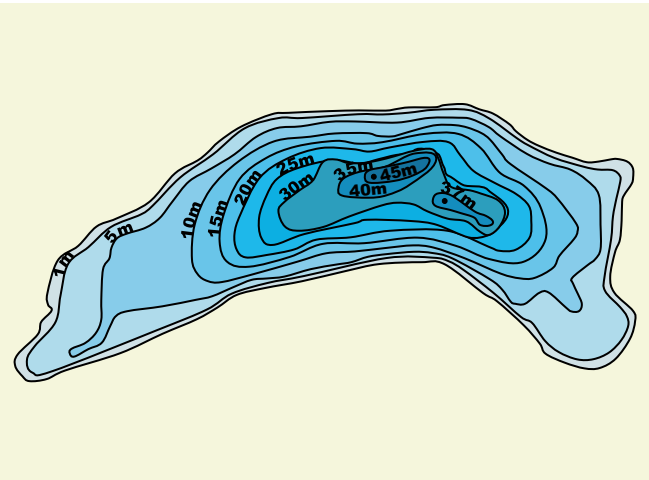

Wilczak
Jezioro o genezie wytopiskowej, zatokujące, położone przy drodze z Annowa do Gruty. Powierzchnia jeziora 28,3 ha. Rybostan typowy dla takich zbiorników: leszcz, płoć, szczupak, okoń, węgorz i lin.

Gruta Duże
Jezioro leżące przy drodze z Gruty do Salna, zatokujące, o powierzchni 39,3 ha., i głębokości do 15 m. Występują: płoć, wzdręga, leszcz, węgorz, szczupak, okoń i lin.

Gruta Małe (Książe)
Jezioro położone w miejscowości Gruta o powierzchni 10,2 ha. Rybostan: płoć, leszcz, karaś, węgorz, szczupak, okoń i lin.

Orle
Jezioro leżące we wsi o tej samej nazwie, o powierzchni 5 ha. Niewielkie płytki zbiornik, w którym występują: płoć, lin, karaś, leszcz, szczupak i okoń.

Mełno
Jezioro o genezie rynnowej, zatokujące, o powierzchni 168,4 ha, objętości 6.746 tys. m3 i głębokości maksymalnej 10,5 m. Jest to jedno z ciekawszych jezior w okolicach Grudziądza, o bardzo urozmaiconym dnie (występują kamieniste blaty, uskoki) i zróżnicowanych głębokościach. Bogaty rybostan: płoć, leszcz, lin, węgorz, szczupak, sandacz, okoń. Możliwe jest wodowanie łodzi ze slipu we wsi Słup.

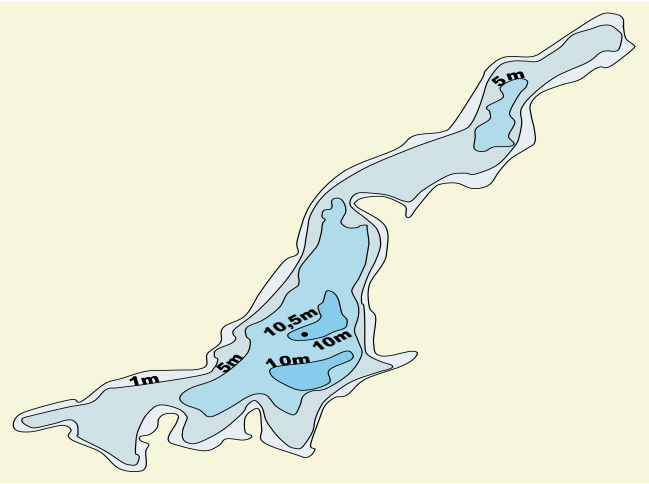

SKLEPY WĘDKARSKIE W GRUDZIĄDZU

Sklep wędkarski Pstrąg 1
ul. Chełmińska 68, 86-300 Grudziądz
tel. 56 465-72-82
e-mail: **pstrag2@vp.pl**, **www.pstrag.tfirma.pl**

Sklep wędkarski Pstrąg 2
ul. Młyńska 10, 86-300 Grudziądz
tel. 56 462-82-20
e-mail: **pstrag2@vp.pl**, **www.pstrag.tfirma.pl**

Sklep wędkarski KES
Plac Niepodległości 7, 86-300 Grudziądz
tel. 56 462-31-08

POZWOLENIA OKRESOWE NA WODY OKRĘG PZW W TORUNIU (DLA CZŁONKÓW PZW)

Pozwolenia okresowe na wody administrowane przez PZW Okręg w Toruniu można nabyć we wszystkich kołach wędkarskich oraz w Kole Miejskim przy ul. Skłodowskiej 16/2 w Grudziądzu, a także w Internecie na stronie **http://server.torsoft.pl/pzw/**

Sklep wędkarski Pstrąg 1
ul. Chełmińska 68, 86-300 Grudziądz
tel. 56 465-72-82
e-mail: **pstrag2@vp.pl**, **www.pstrag.tfirma.pl**

Sklep wędkarski Pstrąg 2
ul. Młyńska 10, 86-300 Grudziądz
tel. 56 462-82-20
e-mail: **pstrag2@vp.pl**, **www.pstrag.tfirma.pl**

Wypożyczalnia sprzętu pływającego
Plaża miejska nad Jeziorem Rudnickim
(tylko w sezonie letnim, wszystkie dni tygodnia)
ul. Zaleśna 1, 86-300 Grudziądz
tel. 696-242-267

Zapraszamy do nowocześnie i designersko urządzonej kręgielni z 8 torami do gry. W klubie działa bar oferujący doskonałe drinki.

Kręgielnia MK Bowling
ul. Chełmińska 144, 86-300 Grudziądz,
tel. 56 46 11 666, www.mkbowling.pl

Zaledwie kilkanaście minut jazdy samochodem z Grudziądza w malowniczej wsi Rulewo znajduje się park linowy z trasami o różnym stopniu trudności. Przejście najwyższą ścieżką po linach rozpiętych między drzewami na wysokości 14 metrów dostarcza sporej dawki adrenaliny.

Hanza Pałac – Park Linowy
Rulewo 13, 86-160 Warlubie,
tel. 52 320 90 94, www.hanzapalac.pl

Paintball Arena Atomice to teren przygotowany do postapokaliptycznej gry miejskiej, odbijania zakładników, ochrony prezydenta, terminatora - scenariusze rozgrywki zawsze dopasowane są do Twoich potrzeb.

Paintball Arena Atomice
ul. Chełmińska 208, 86-300 Grudziądz,
tel. 56 465 43 16, www.atomice.pl

Jedna z nielicznych twierdz, jakie oparły się wojskom potężnego Napoleona, wciąż kryje wiele tajemnic. I choć cytadela w Grudziądzu nadal jest obiektem wojskowym, można zwiedzać jej bastiony, raweliny i kilometry podziemnych chodników, w których mieszkają nietoperze i w których spoczywają rzekome skarby ukryte przez Niemców w czasie II wojny światowej.

Wojskowe Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjne RAWELIN
ul. 6 Marca 1, 86-300 Grudziądz
tel. 56 458-26-50, www.rawelin.com.pl

Cudowne właściwości lecznicze solanki, wydobywanej z głębi ziemi w Grudziądzu, wykorzystuje się w gabinetach zabiegowych oraz w basenach rekreacyjnych Geotermii Grudziądz. Szczególnie polecamy baseny ze słoną wodą – dla dzieci, z otwieranym dachem oraz z przeciwprądem. Koniecznie trzeba skorzystać z jedynej na świecie tężni zamkniętej w piramidzie.

Geotermia Grudziądz
ul. Warszawska 36, 86-300 Grudziądz
tel. +48 56 464-45-83, www.geotermiagrudziadz.pl

W przepięknym lesie w sąsiedztwie Jeziora Rudnickiego położone jest niezwykłe miasteczko. Mieszkają w nim odważni kowboje, Indianie i Meksykanie, którzy opanowali Kansas City, gdzie zmagają się codziennie z trudem życia na Dzikim Zachodzie.

Mega Park
ul. Zielona, 86-300 Grudziądz
tel. 601-660-534, 56 465-23-49, www.mega-park.pl

NOCLEGI

HOTELE

Hanza Pałac Rulewo**
Rulewo 13, 86-160 Warlubie
(18 km od Grudziądza)
tel. 52 320-90-94
www.hanzapalac.pl, recepcja@hanzapalac.pl

Hotel City*
ul. Toruńska 28/30, tel. 56 471-80-31
www.hotel-city.pl, recepcja@hotel-city.pl

Hotel Dowhań*
ul. Tczewska 9, 86-170 Nowe
(20 km od Grudziądza)
tel. 52 332-72-73
www.hoteldowhan.tfirma.pl

Hotel Energetyk*
ul. Miła 2, tel. 56 464-41-93
www.energetyk-hotel.pl, hotel@soen.pl

Hotel Kowalkowski*
ul. Chopina 1/3, tel. 56 461-34-90
www.hotel.grudziadz.net, kowalkowski@grudziadz.net

Hotel RAD *
ul. Chełmińska 144, tel. 56 465-55-06
www.hotelrad.pl, rad@hotel-grudziadz.pl

Hotel Villa*
ul. Chełmińska 44, tel. 56 477-98-53
www.hotel-villa.pl, hotel-villa@wp.pl

Hotel Czarci Młyn**
ul. Chełmińska 208, tel. 56 465-43-16
www.czarci.pl, czarci@onet.pl

Hotel Adriano*
ul. Hallera 4, tel. 56 465-69-99
www.hoteladriano.pl

NOCLEGI

TANIE SPANIE

Aeroklub Nadwiślański
lotnisko Lisie Kąty, tel. 56 468-18-32
www.lisie.pl, aeroklub@lisie.pl

Bajeczny Sen
ul. Krucza 2, tel. 661-658-159

COVER pokoje gościnne
ul. Dworcowa 44, tel. 790-792-000
www.coverpokoje.pl, coverclub@wp.pl

Dobry Hostel
ul. Droga Łąkowa 91, tel. 56 461-20-82
www.dobryhostel.pl, dobryhostel@dobryhostel.pl

Leśniczówka
ul. Wigury 1, tel. 56 462-87-44
www.lesniczowka.twoje-miasto.pl

Motel Niezapominajka
Świerkocin 49 c, tel. 56 464-00-07
www.motel.grudziadz.pl

Motel Trans-Serwis-Czepek
ul. Szosa Toruńska 40, tel. 56 465-47-78
www.tsc.pl

Stal
ul. Sportowców 3, tel. 56 465-11-51

Teatr
ul. Focha 19, tel. 56 462-09-00
www.teatr.grudziadz.pl, sekretariat@teatr.grudziadz.pl

Zajazd Pod Kasztanem
ul. Miłoleśna 4, tel. 56 463-88-85
www.zajazd-pod-kasztanem.pl

Obiekt Sportowo - Rekreacyjny „Hotelik Sportowy”
ul. Rapackiego 33, tel. 56 461-29-99

NOCLEGI

Szkolne schronisko młodzieżowe
ul. Hallera 37, tel. 56 643-55-40
www.bursa.grudziadz.com, zespolbursa@vp.pl

Camping 134**
ul. Zaleśna 1, tel. 56 462-25-81
www.moriw.pl, rudnik@moriw.pl

Ośrodek Wypoczynkowy DOMPOL
ul. Jeziorna 1, tel. 664-619-731
www.dompolpw.pl/ow, ow@dompolpw.pl

Ośrodek Wypoczynkowy Warma
ul. Jeziorna 5, tel. 693-350-207

GOSPODARSTWA AGROTURYSTYCZNE

Gospodarstwo agroturystyczne POD LIPĄ
Słup 79, 86-330 Gruta
tel. 56 468-57-14

Gospodarstwo agroturystyczne SZKLANA GÓRA
Rogóźno-Zamek 12, 86-318 Rogóźno
tel. 56 466-26-20, 605-404-342

Gospodarstwo agroturystyczne MARANKA
ul. Kurpiowska 33, 86-300 Grudziądz
tel. 56 462-36-18, 607-936-232

Gospodarstwo agroturystyczne BIAŁY DOM
Rogóźno 4, 86-318 Rogóźno
tel. 56 468-86-39, 787 885 734

Gospodarstwo agroturystyczne POD DĘBEM
Polskie Łopatki 22, 87-222 Książki
tel. 56 688-85-72, 785-177-629

PROJEKT „TURYSTYKA WODNA OKOLIC GRUDZIĄDZA”
DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW

ZWIĄZKU MIAST NADWIŚLAŃSKICH

www.zmn.org.pl

Informacja Turystyczna w Grudziądzu
ul. Rynek 3-5
86-300 Grudziądz
tel./fax 56 461-23-18
http://www.it.gdz.pl
e-mail: **it@gdz.pl**

ISBN 978-83-926242-8-8